

procentantal mente, offentlig og privat, at »kvinder ikke behøver at stemme eller paa nogen anden maade varetage sine interesser, saasom kvinden jo er en del af manden« — og manden elsker, som bekjendt, sin hustru som sit eget legeme. — I det hele taget faar vi haabe og tro, selv om vi ikke har det statistisk bevist, at der var et langt større procentantal før end nu, som forholdt sig spottende eller ligegyldige ligeoverfor alt, hvad kvindesag, arbejderspørgsmaal og andre alle sociale spørgsmål hedder. E pur si muove — jorden bevæger sig, og verden gaar fremad, om end langsomt.

En foreteelse, som den sociale revolutions forkyndere stedse peger hen til som indvarslen den nye tid — hvor, som bekjendt, kooperativt istedetfor competitivt arbejde*) skal være menneskehedens løsen — er de arbejdende klassers sammenslutning. Amerikas arbejdere er udentvivi bedre organiseret end noget andet lands; derfor er de ogsaa, i sine fagforeninger, en magt, som selv amerikanske kapitalister maa tage hensyn til. Kvindespørgsmaalet bunder ikke mindre end ethvert andet socialt spørgsmål i det økonomiske. Kvindelige arbejdere slutter sig ogsaa sammen for at hjælpe hverandre og for at bevare sine rettigheder. Ifjor var der her i New York en *working woman's convention* — et stort møde af delegerede fra kvindelige arbejderforeninger landet rundt. Det var en samling af energisk og intelligent udseende damer, man saaledes fik anledning til at se og høre. Jeg bruger med villie udtrykket »damer«, thi en amerikansk fabrikpige f. ex. er langt mere dame i ordets bedste forstand end evropæiske arbejdersker. Legemligt arbejde er jo i det hele og store taget langt mere agtet i den nye end i den gamle verden, selv i store byer. — Miss *Ida van Etten* har æren af at have organiseret en hel del kvindelige fagforeninger i byen New York. *Knights of Labor* — Arbejdets Riddere — har længe optat kvinder i sin orden, men Miss van Etten og flere med hende tror, det er fordelagtigere for arbejderskerne at danne egne foreninger end at slutte sig til mændenes. Nede i New Yorks arbejderkvarterer har disse klubber nu læseværelser og lokaler for selskabelige sammenkomster. Der synes ikke at være mere end en mening med hensyn til den gavnlige indflydelse, disse organisationer øver. Arbejderskerne lærer at holde sammen istedetfor at underbyde hverandre; og deres selvtillid stiger, efterhvert som de lærer at betragte sig selv som dele af et kraftigt og levedygtigt samfund. *Far and Near* — Fjern og Nær — er foreningernes organ; det udkommer en Gang maanedlig.

Men i New York, som i alle store byer, er der et stort, desværre vistnok meget stort, procentantal arbejdende kvinder

*) = Samvirken i Stedet for Kappelstrid.